Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Inaxito Albisu Mendarte

Errenteria, Gipuzkoa (1924-2013)

Aurkibidea

Biografia

Errenteria-Oreretako Santxo-Enea kalean jaio zen, 11 zenbakiko bigarren pisuan. Aita Errenteriakoa bertakoa zuen eta ama, berriz, Oiartzungoa. Aita aitak eskribau-lanak egiten zituen Olibet gaileta-lantegian, baina lan hori utzi eta okindegia zabaldu zuen Madalena kalean; orduan, iparraldean ibili zen ogi mota ezberdinak nola egin ikasten. Senideetan gazteena da Inaxito eta, gaztetxoa zela, aitari laguntzen zion ogi-banaketa egiten bizikletarekin. Geroago saltzaile modura ere aritu zen lanean. Gaztea zela, Madrilgo psikiatriko batean, Karabakan, egin zituen lau hilabete eta esperientzia horrek bere bizitza markatu zuen. Handik itzuli zenean, bolada txarra pasa zuen. Eta gaizki egote horretan, herriko beste batzuekin elkartu eta alkoholiko anonimoak izango zenaren aurrekaria sortu zuten. Inaxitoren etxean biltzen hasi ziren eta euren bizimodua eta arazoak konpartitzen zituzten. Hortik sortu zen Alkoholiko Anonimoak izeneko taldea. Pixkanaka talde gehiago sortzen joan ziren herrian eta beste herri batzuetatik beren esperientziaren berri emateko deitzen zieten eta Inaxito bere lagunekin bertaratzen zen azalpenak ematera. Alkoholiko Anonimoen bultzatzaile eta partaide izan zen. Bere beste ardura garrantzitsuenetakoa euskararen ingurukoa izan zen. Euskara-klaseak eman zituen urte askoan bere etxean eta beste leku batzuetan ere bai. Bere emazte Leorekin konpartitu eta bizitu zituen esperientzia horiek guztiak.

Zintak

ERR-006

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Zabala, Edurne
- **Data**: 2010-02-26
- **Iraupena**: 105 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Aitak okindegia ireki zuen

- **Erref**: ERR-006/002
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:01:39. **Bukatu**: 00:02:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Aita Olibet gaileta-fabrikako eskribaua zen, baina lan hura utzi eta okindegia ireki zuen bere kontura. Iparraldera joan zen hainbat ogi mota egiten ikastera. Aitak garrantzi handia ematen zion ogiari.

Transkripzioa
-Aitta zen Olibeten eskribentea. Olibeteko eskribentea, eta nazkatua zegoen enkargatuarekin; eskatu zuen dirua ta jarri zuen panaderi bat, han, hor, Madalen kalean. Hori izan zen bere ofiziyoa. Panaderoa. Ta gero joan zen beste aldera, ikastera, hobeto egitera ogiya eo, e! Pan de Viena eta ez dakit zer arraio.
-Oseake okiña. Okindegia eduki zuen hor.
-Okindegia, bai, bai, bai... Asko maite zuen, ze, berarentzat ogiya zen oso inportantea. Pobreen... Pobreek daukaten janaria gosea kentzeko. Bai, hala esaten zuen e! gutxi gorabehera.
-Bai, oinarrizko janaria, ez?
-Oinarrizko janaria.

2. Tifusak bi anaia eraman

- **Erref**: ERR-006/004
- **Iraupena**: 0:00:44. **Hasi**: 00:02:56. **Bukatu**: 00:03:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Anaia bat izan zuen, baina 4 urte zituela hil egin zen tifusak jota; gerora, beste anaia bat 2 urte eta erdi zituela hil zen, hura ere tifusak jota.

Transkripzioa
-Anai-arreba asko ziñeten?
-Bueno, aber, nere gurasoak izan zuten mutiko bat. Ta lau urterekin hil egin zen, tifusak jota. Europan izan zen pand… ez dakit nola esaten den, baña millaka ta millaka persona hil ziren, e! Horrakin. Eta allegatu zen honaño. Eta harrapatu zuen anaia. Nik ez nuen ezagutu.
-Ya…
-Gero… A ze nolako ostia hartuko zuten gurasoek, e! Beste bat. Beste mutiko bat. Bi urte terdi, eta hura ere gauza berarekin, kanka! Gero, hil.

3. 1924ko ekainaren 6an jaiotakoa

- **Erref**: ERR-006/006
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:06:23. **Bukatu**: 00:07:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
1924ko ekainaren 6an jaio zen. Donostiara gidabaimena ateratzera joan zenean, jaiotza-dataren gainean izandako anekdota kontatzen du.

Transkripzioa
-Noiz esan dezu zuk, jaio ziñela? Mila beatzireun ta…
-Hogeita lauean.
-Hogeita lauean. Ta hilabetea…
-Ekaiñian, ekaiñaren seiean.
-Ekainaren seian.
-Eta ikusi, anekdota politta da. Hau, agian ez…
-Esan, esan…
-Nik atera behar nuen konduzitzeko karneta, ezta? Eta joan giñen [Iradi], Donostiara. Ta joan giñen aitta ta biok. Eta neska batek, “bueno, aber: edad” [y tal…]. Ez; “¿De dónde eres?” “De Rentería” […] “de Rentería”… Eta galdera gehiago… Eta galdetu zidan: “¿Qué años tiene usted?” “Estos sabrán mejor, mi padre… Porque yo era muy niño, muy niño cuando nací, y no me acuerdo”. Hala, kastillanoz oso erraxa da nahastea sei eta “dieciséis”; “junio” eta “julio”. Ta behar genuen Bigarren Gerra Mundiala, ze, “el día D”, izan zen el seis de junio, ta orduan enteatu nintzen benetan nintzela ekainaren seieko tipoa, e! Gerra bat!

4. Errenteriako gazteen eta ingurukoetakoen arteko harremana

- **Erref**: ERR-006/008
- **Iraupena**: 0:03:07. **Hasi**: 00:08:09. **Bukatu**: 00:11:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Aisia » Kirola » Futbola

Laburpena:
Lehen Errenteria oso desberdina zen: oso giro herrikoia zegoen. Gerra ostean, hainbat auzo berri egin zituzten. Pasaiakoen aurka ika-mikak zituzten, futbola zela medio neurri handi batean; Errenteriakoei buruz esaten zirenak aipatzen ditu. Oiartzungoekin ika-mika handia zeukaten, Errenteriakoek neskekin gehiago ligatzen zutelako; Oiartzungoek harriak botatzen zizkieten. Errenteriakoak Lezokoekin oso ondo konpondu izan dira.

5. Dendan lapurtzeko estrategia landua

- **Erref**: ERR-006/009
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:11:16. **Bukatu**: 00:12:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Umetan, lapurretan aritzen ziren. Lapurtzeko estrategia landua zeukaten: liburu-denda bateko horman zuloa egin zuten; gainerako mutikoek horren berri izan zutenean, haiek ere dendan sartu ziren.

6. Primo de Riveraren garaiko giro zaila

- **Erref**: ERR-006/011
- **Iraupena**: 0:02:44. **Hasi**: 00:14:38. **Bukatu**: 00:17:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurrea » 1923-1931: Primo de Rivera
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan
- Lanbideak » Polizia

Laburpena:
Primo de Rivera diktadorea zegoen garaian, herrian ez zegoen giro ona: Murtziako gizon batekin kalean egondako liskarra kontatzen du. Orduan, "guardia de asalto" etorri zen Errenteriara eta borroka gogorra egon zen herritarren aurka.

7. Gerra garaiko ideologiak eta adiskidetasunak

- **Erref**: ERR-006/012
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:17:22. **Bukatu**: 00:20:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Jarrera politikoak

Laburpena:
Lehen zer ideologia zeuden azaltzen du. Serapio Mendarte bere osaba zen eta gerra garaian fusilatu egin zuten Artxandan. Garai hartan, hala ere, adiskidetasuna ideologia baino garrantzitsuagoa zen.

8. Gerra aurretik Errenterian egondako iskanbila handia

- **Erref**: ERR-006/014
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:28:40. **Bukatu**: 00:29:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan
- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:
Errenterian gerra aurretik iskanbila handia egon zen Espainiako hegoaldetik etorritako jendearen eta Errenteriako abertzaleen artean; abertzale haietako bat Inaxitoren ama zen. Celestino Goenaga Inaxitoren laguna zen eta haren ama defendatzera joan zen; hilzorian egon zen jaso zuen jipoiarengatik.

9. Bidegabekerien aurkako borroka Errenterian

- **Erref**: ERR-006/017
- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 00:33:18. **Bukatu**: 00:36:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:
Errenteria “Kosovo euskalduna” izan omen da: beti borrokan. Inspekziora askotan eraman izan dute Inaxito eta jipoiak eman izan dizkiote. 14-16 urterekin hasi zen borroka politikoan: kartelak jartzen zituzten, bidegabekeriak salatzen zituzten (lapurretak, prostituzioa…)… Gerra aurretik, Errenterian denek ezagutzen zuten elkar eta ez zuten dudarik izaten bidegabekerien aurka borroka egiteko.

10. Arreba kartzelara eraman zuteneko une gogorrak

- **Erref**: ERR-006/018
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:36:14. **Bukatu**: 00:38:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:
Inaxitoren etxean drama bat ikusi zuten gerra garaian: arreba kartzelan sartu zuten Cervera itsasontzian. Han egunero pertsona bat hiltzen zutenez, aitak lagun komunista batengana jo zuen laguntza eske eta alaba salbatzea lortu zuen. Lehen elkartasun handiagoa zegoen.

11. Pasaiakoen eta Errenteriakoen arteko "gerrak"

- **Erref**: ERR-006/019
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:38:24. **Bukatu**: 00:39:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Aisia » Kirola » Futbola

Laburpena:
Errenterian hiru futbol-talde zeuden, eta Pasaian bat. Elkarren arteko harremanak onak ziren hasieran, baina pixkanaka gaiztotzen joan ziren. Azkenean, gerrak egiten zituzten umeen artean, helduen jokaera imitatuz. Mutil batek begia galdu zuen gerra haietako batean.

12. Gerrako une latzek markatu egin zuten Inaxito

- **Erref**: ERR-006/020
- **Iraupena**: 0:02:51. **Hasi**: 00:39:57. **Bukatu**: 00:42:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Gerra etorri zenean, Errenteria ebakuatu egin zuten. Asturiastik meatzari asko etorri ziren euskaldunei dinamita nola erabiltzen zen erakustera. Behin meatzari haietako bati tiroa jo zioten buruan kanpandorrean zegoela. Orduan Inaxito umea zen eta gerrako panorama latza ikusita oso gaizki pasa zuen.

13. Gerrak soldaduengan utzitako ondorioak

- **Erref**: ERR-006/021
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:42:48. **Bukatu**: 00:45:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera
- Ohiturak eta bizimodua » Bizioak

Laburpena:
17-18 urteko gazteak gerrara eraman zituzten soldadu Errenteriatik. Gerratik itzuli zirenean, barrua hustuta eta burua nahastuta zeukaten askok. Mutil haietako asko edaten hasi ziren orduan.

14. Gerratik itzulitakoan, alkoholean babestu

- **Erref**: ERR-006/023
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:46:26. **Bukatu**: 00:47:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Aisia » Taberna giroa

Laburpena:
Errenteriako mutil gazteak gerratik itzuli zirenean hustuta zeuden, erotuta. Asko edaten hasi ziren, ahazteko. Gehienbat sagardoa, ardoa eta koñaka edaten zuten. Inaxito ere edaten hasi zen; eta alkoholarekin arazoa zuten lagunak elkartzen hasi ziren Inaxitoren etxean.

15. Alkoholarekin zuen arazoa konpontzeko, psikiatrikora joatea erabaki zuen

- **Erref**: ERR-006/024
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:47:56. **Bukatu**: 00:50:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Osasun-zentroak

Laburpena:
Alkoholarekin arazoa zuela konturatu zenean, psikiatriko batera joan zen Inaxito. Lau hilabete eman zituen han eta esperientzia gogorra izan bazen ere, asko ikasi zuen hartatik.

16. Bizia salbatu zion gizona

- **Erref**: ERR-006/029
- **Iraupena**: 0:06:54. **Hasi**: 00:55:52. **Bukatu**: 01:02:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Psikiatrikoan egon ostean, herrira itzultzean, alde handia ikusten zuen jendearen artean: gaizki pasa zutenen eta pasa ez zutenen artean; pobrezia zer zen zekitenen eta ez zekitenen artean. Sozialista eta abertzalea zela konturatu zen orduan. Gaixotu egin zen, ez zuen ulertzen hemengo bizitza: hutsala, mamirik gabea... iruditzen zitzaion. Azkenean, Juanjo García Cavadak asko lagundu zion. Hark aholkatu zion bere egoera berean zegoen jendearekin harremanetan jartzeko.

17. Arazo bera zuen jendearekin hitz egiteak ekarritako onura

- **Erref**: ERR-006/031
- **Iraupena**: 0:04:03. **Hasi**: 01:03:31. **Bukatu**: 01:07:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:
Juanjo García Cavadarekin hitz egin ostean, bizitzeko poz berria sartu zitzaion Inaxitori. Pixkanaka zerrenda bat egin zuten jendea alkoholikoen arteko bileratara joan zedin animatzeko. Arrakasta handia izan zuten bilera haiek: alkoholak antzeko arazoak ekarri zizkiela konturatzeak asko lagundu zien.

18. Bilerak hasteak osasun mentala hobetu

- **Erref**: ERR-006/034
- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 01:11:22. **Bukatu**: 01:14:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:
Alkoholikoen lehenengo bilera 1960ko uztailean egin zuten. Bilerak larunbatetan egitea erabaki zuten. Pixkanaka hainbat lekutan joan ziren zabaltzen bilera haiei buruzko informazioa eta osasun mentala berreskuratzen hasi ziren horrela. Emazteak babes handia eman zion Inaxitori. Bilerak egiteko lekuak aldatzen joan izan dira hasieratik hona.

19. Espainiako hegoaldeko jendea bileratara etortzeak ekarritako onura

- **Erref**: ERR-006/036
- **Iraupena**: 0:00:45. **Hasi**: 01:15:35. **Bukatu**: 01:16:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Aisia » Taberna giroa » Elkarte gastronomikoak

Laburpena:
Andaluziatik, Extremaduratik eta Gaztelatik Euskadira lanera etorritako jendea ere bileratara etortzen hasi zen, eta oso onuragarria izan zen hori: denek bat egin zuten.

20. Bileren oinarria eta terapiaren funtsa

- **Erref**: ERR-006/037
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 01:16:20. **Bukatu**: 01:17:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Aisia » Taberna giroa » Elkarte gastronomikoak

Laburpena:
Alkoholikoen arteko bileren oinarria antzeko jendea elkartzea zen. Infernua eta zerua norbere barruan dagoela konturatu ziren. Batak bestea ulertu ahal izatea izan zen terapiaren funtsa.

21. Esperiantziatik ikasitakoarekin besteei laguntzen

- **Erref**: ERR-006/039
- **Iraupena**: 0:02:27. **Hasi**: 01:19:10. **Bukatu**: 01:21:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:
Pixkanaka, "Alcohólicos Anónimosi" buruzko informazioa zabaltzen joan ziren medikuen eta ikastolen artean, jendeari jakinarazteko nola lagundu zitzaketen alkoholarekin arazoak zituzten pertsonak. Gizon bati lanean arduradun-kargua eman zioten eta ardurari zion beldurragatik hasi zen edaten.

22. Emaztea laguntzaile aparta

- **Erref**: ERR-006/040
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 01:21:37. **Bukatu**: 01:23:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Elizondotik militar batzuk bileratara etortzen hasi ziren behin. Inaxitoren emaztea laguntzaile aparta izan da beti: emakumeak oso ondo tratatzen zituen, lagundu egiten zituen. Komunikazioa elkarbizitzaren oxigenoa dela sinetsi izan dute beraiek, eta hala tratatu izan dute jendea.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-13

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com